

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

Lugduni, 1652-1663

Caput 1. De Impedimentis Matrimonij nonnulla prælibo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80577](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80577)

LIBER XXVII.

MATRIMONII IMPEDIMENTA.

S tam Dirimentia, quam impediencia Matrimonium Impedi-
menta, eorumque Dispensationem expressero, ingentis Provincia
breui cursu iter absoluo.

SECTIO PRIMA.

De Matrimonij Impedimentis receptiores sine lite Sententiæ.

CAPVT I.

De Impedimentis Matrimonij nonnulla
prælibo.

libitum Pontifex interdiceret, Episcopus autem
posset huiusmodi impedimenta sua in Diocesi
statuere, si ius diuinum, & naturale attendatur:
ex generali tamen Ecclesiæ consuetudine hæc
potestas soli est Pontifici reservata. Filliuc.
tractat. 10. part. 2. cap. 1. question. 3. Victor. hic 1.
part. 1. part. 2. Sanchez lib. 7. dub. 1. Armil. verb.
Matrimonium, numero 54. Sylui. in Supplem.
qn. 50. art. 1. quest. 5. concl. 5.

Princeps secularis ex genere, ac natura suæ
potestatis posset impedimenta dirimentia fide-
libus sibi subditis ex iusta causa suis legibus
indicare, nisi Summus Pontifex hanc sibi po-
testatem reservasset. Quia iuxta D. Thomam
in 4. dist. 34. artic. 1. ad 4. Matrimonium in
quantum contractus civilis, est in officium
communitatis institutus, subiaceret legis civilis
ordinationi. Verum tamen hæc potestas supra
Matrimonium illis ablata est ab Ecclesia. Quia
Matrimonium non tantum est contractus, sed
etiam res spiritualis, & Sacramentum, supra
quod secularis potestas sese non extendit. Un-
de cum causa dotis, & matrimonij infidelium
sit nudus contractus, non tamen Sacramen-
tum, & res spiritualis. Principi seculari relicta
est potestas circa illa, & valet Princeps aliqua
impedimenta apponere, per quæ infidelium
subditorum sibi coniugia dirimantur. Henric.
lib. 21. cap. 1. num. 4. Coninch d. 30. dub. 1. num.
5. Bellarm. de Matrimon. lib. 1. cap. 32. Valent.
tom. 4. d. 10. qn. 3. punct. 1. Sanchez l. 7. d. 3. n. 2.
& 3. Diana p. 5. tract. 1. resol. 16. & p. 7. tract. 1.
resol. 23.

Consuetudo legitimè præscripta, ac rationi
consona, qualis petitur ad legem statuendam,
& statutam derogandam, vires habet inducen-
di nouum impedimentum dirimens. Vnde Ma-
trimonium aduersus eam consuetudinem ini-
tum erit nullum, idque ex vi solius consuetudi-
nis etiam absque scandalo, & adminiculo alte-
rius iuris, nec ad eam inducendam desideratur
scientia Pontificis, sed eo ignorante, potest
huiusmodi consuetudo præscribi, suumque ef-
fectum operari, dummodo sit consuetudo mix-
ta

1
De fide est
ipse Eccle-
siam Matri-
monij impe-
diencia sta-
tuere.

EX multis Pontificum decre-
tis, ex Canonibus Concilio-
rum, ac præcipue ex Tridenti-
no sess. 24. can. 3. & 4. constat,
fide tenendum, posse Eccle-
siam Impedimenta Matrimo-
nium dirimentia statuere, Matrimoniumque
contra eam prohibitionem contractum, esse
irritum. Nec id est mutare essentiam, aut va-
riare materiam, & formam Sacramenti, sed ir-
ritum facere contractum humanum qui in
Matrimonij Sacramento prærequiritur. Du-
pliciter autem potest Ecclesia contractus irri-
tare. Primò mediata, reddendo personas ad
contrahendum Matrimonium inhabiles. Secun-
do immediata, irritando contractum Matrimo-
nij, qua ratione etiam potest Matrimonia infi-
delium irritare, modo illa irritet non tanquam
Princeps Ecclesiasticus, quia Ecclesia non ha-
bet potestatem supra infideles, sed tanquam
Princeps secularis erga subditos, Bonacin. de
matrimon. question. 3. punct. 1. Sylui. in Supplem. q.
50. artic. 1. quest. 5. conclus. 5. Filliuc. tractat. 10.
part. 2. cap. 1. question. 1. Sanchez lib. 7.
dub. 1.

2
Ista causa
requiritur ex
causa. Quia
ipsius potestas
non est ad ruinam,
sed ad rectam
Ecclesiæ admini-
strationem. Un-
de non existente
causa iusta, Matrimonium ad-
uersus prohibitionem Pontificis initum, foret
validum, culpaque vacaret. Quia extra primum
consanguinitatis gradum inter ascendentes, &
descendentes Matrimonij vinculum est iure
naturalis, ac diuino inuentum, quod nequit ad

3
Potest secula-
ri Princeps
iusta ex cau-
sa suis fidei-
bus subditis
impedimenta
Matrimonij
statuere, sed
ex hac pote-
statibus est ab
Ecclesia ab-
lata.

4
Consuetudo
vires habet
statuendi ne-
que impedi-
mentum diri-
mens Matri-
monij.

ta Clericorum, & laicorum. Quia laici non possunt per se solos aliquid spectans ad leges Ecclesiasticas immutare. Coninch d. 30. num. 13. Filliuc. tract. 10. p. 2. cap. 1. qu. 5. Sanchez lib. 7. d. 4. num. 11.

⁵ Matrimonium contrahere cum impedimento dirimenti, culpa lethalis est. Quia contrahitur iuris naturalis præcepto, si de iure natura impedimentum sit, vel Ecclesiastici, si de Ecclesiastico sit iure, idque in re magni momenti. Filliuc. tractat. 10. part. 2. cap. 1. question. 7. Sanchez lib. 7. dub. 4. num. 1. & 4. Sylui. in Supplem. question. 50. artic. 1. qu. 4. conclus. 1. Ex metu tamen graui cadente in constantem virum cum hoc impedimento contrahere, vacaret culpa lethali, ex natura rei, & cessante scdalo, modo absit animus consummandi, & metus in odium fidei, vel Religionis non incurtiatur. Vasqu. Suar. Becanus, & Salas apud Diam p. 3. tr. 6. resol. 48. & 83. Legendus Sanchez lib. 7. d. 5.

⁶ Impedimenta, quæ non solum impediunt Matrimonium, sed etiam dirimunt iuxta ius antiquum sunt duodecim; secundum autem ius nouum quatuordecim annumerantur. Nam Tridentinum duo addidit, nempe scriptum, & defectum præsentiae Parochi, & testium. Omnia hæc impedimenta hisce vulgaribus carminibus continentur:

*Error, conditio, votum, cognatio, crimen,
Cultus disparitas, vis, ordo, ligamen, honestas,
Si sis affinis, si forte coire nequibus,
Si Parochi, & duplicis desit præsentia testis,
Raptæ sit mulier, nec parti reddita tuta,
Hæc facienda vetant connubia, facta retrahant.*

Impedimenta autem non dirimentia, sed impedientia Matrimonium sunt quinque: Interdictum iuris, Catechismus, Sponsalia prius celebrata cum altera, Votum simplex castitatis, vel Religionis, vel Ordinis Sacri suscipiendi, & crimen sextuplex. Singula præstringam.

CAPVT II.

De Impedimento Erroris.

⁷ Error in Matrimonio potest esse quadruplex.

QUADRUPLEX in Matrimonio potest error contingere. Primus est personæ, cum vna pro alia supponitur. Secundus est conditionis seruilis, cum contrahens liber, existimat se cum libera contrahere, & est ancilla. Tertius est qualitas, cum credit se contrahere cum pulchra nobili, virgine, & est deformis, plebeia, corrupta. Quartus est fortunæ, cum putatur dives, & est pauper. Quilibet ex hisce erroribus, vel est antecedens actum, nimirum causam actui faciendo præbens, ita ut, eo non existente, actus nequaquam gereretur: vel est concomitans actum, qui scilicet non inducit ad volendum, sed ita concomitatur actum, ut eo non existente, actus fieret. Igitur certum est apud omnes, Matrimonium contractum cum

errore antecedenti circa substantiam personæ inuolidum esse, non solum iure humano, sed etiam iure naturali. Quia error libertatem, & consensum aufert: At Matrimonium abique consensu est iure naturæ irritum. Unde non solum inter fideles, sed etiam inter infideles Matrimonium initum cum errore personæ inuolidum est. Quia iuri naturæ infideles sunt subditi, nec potest Ecclesia statuere, ne error personæ Matrimonium dirimat. Sanchez lib. 7. dub. 18. num. 21. Filliuc. tractat. 10. part. 2. cap. 2. num. 32. Reginald. lib. 31. num. 92. Gutier. c. 89. num. 2. Coninch. d. 31. dub. 1. Sylui. in Supplem. q. 5. l. art. 2.

Error personæ concomitans, id est, quando quis contrahit cum Maria existimans esse Antoniam, sed ita est dispositus habitualiter in voluntate, ut cognita Mariam æque libenter, aut libentius duceret, reddit adhuc Matrimonium inuolidum. Quia ut validum sit Matrimonium, necessarius est consensus, ac voluntas positua: error vero concomitans, quævis non efficiat, actum esse inuoluntarium, efficit tamen non esse voluntarium positum. Henriquez lib. 11. cap. 10. numer. 1. Coninch. d. 31. dub. 1. n. 9. Bonac. hic q. 3. punct. 2. n. 4. Sanchez lib. 7. d. 18. num. 6.

Matrimonium celebratum cum errore qualitatatis, seu dolo antecedenti, qui ineundo Matrimonio causam præbet, alias non ineundo: non est inuolidum. Quia tale Matrimonium est simpliciter voluntarium quoad naturam, & substantiam rei, quamuis quoad accidentia non sit voluntarium. Tamen si qualitas, in qua erratur, apponatur per modum conditionis in ipso contractu matrimoniali, siue exprimitur verbis, siue mente contrahentis retenta sit: Matrimonium esset inuolidum: verbi gratia, si quis dicat: Duco te in uxorem, si diues sis, vel nobilis: inuolide contrahit, si illa non est diues, vel nobilis. Præterea si error qualitatatis in errorem personæ redundet, Matrimonium erit inuolidum defectu consensus absoluti. Quia erratur circa personam. Tolet. lib. 7. cap. 3. Nauar. cap. 2. num. 32. Gutier. capite 89. num. 3. 6. & 7. Coninch. dub. 11. numer. 11. Filliuc. tract. 10. part. 2. cap. 2. question. 2. Sanchez lib. 7. dub. 18. numer. 18.

Verum ad dignoscendum, quando error qualitatatis in errorem personæ redundet, est aduertendum, quod quando qualitas, in qua erratur, designat aliquam certam, & determinatam personam distinctam ab ea, quæ præsens est, tunc error circa qualitatem in personæ errorem refunditur, ac Matrimonium dirimit. Exempli gratia, si Maria contraxit Matrimonium, cum Francisco, qui se fingebat filium Regis, alicuius nominati expressi, aut Principis eximij, cuius verè non erat filius: nihilominus Maria filium Regis sibi in mente proposuit, in illumque consentire directè voluit; in hoc casu error qualitatatis dicitur in errorem personæ redundare. Quoties autem qualitas, non determinat indiuiduam personam, non est error personæ, sed solius qualitatatis. Exempli gratia, si quis se filium Regis fingat minimè explicans, cuius Regis sit filius: contractum cum tali errore Matrimonium est validum. Quia circa huiusmodi personam absolutus adest consen-